

GAZETA NARODOWA Y OBCA

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. TACIT.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 17. MARCA ROKU 1792.

Sejśya feymowa dnia 15. marca. P. Marzalek feymowy w zagajeniu wyraża dzięki naywyższej Opatrzności, że ożywiając w obywatelach staropolską cnotę, połączyła dzielnością swoją wszystkich umysły, głos całego narodu stał się powszechnym w uwielbieniu feymowych ustaw, odezwał się z czułą wdzięcznością do dobrego Króla, któremu szczęście swe winien. — Przypomina przyrzeczenie wystawienia kościoła, który ma być poświęcony Opatrzności Boskiej: wymienia województwo Kijowskie, które na ten koniec ofiarowało składkę; żąda oznaczenia czasu do założenia pierwszego kamienia na ten kościół, a to w rocznicę ustawy rządowej, milej dla Polski, co zaświadczaia feymiki, z których tak liczne delegacye są wyznaczone; dla przyjęcia delegacyi, uprasza o wyznaczenie dnia audyencyi publiczney. Chce nakoniec z prawa przystąpić do elekcyi kommissarzow skarbowych; lecz uważając, iż prowincya Litt: z mocy nowego prawa połowę ich ma wybierać, a posłów z tey prowincyi mała ielzcie znajduie się liczba, radzi wstrzymanie tey elekcyi.

Xże Marzalek konf: Litt: Zapal ogólny ogarnął wszystkich ferca, i uprzedzenia nawet w nich zniszczył: jednym wszyscy prowadzeni duchem, zebrani na feymiki współ-obywatele, tak w roku 1792. jednomyślnie ustawę rządu przyjęli, iak 1788. jednomyślnie podatki i powiększenie woyska przez instrukcyą uchwalili. Ta chwila powinna zerzeć to wszystko, co kiedy przeciwko sławie narodu bywało. — Jeszcze raz zwracam wyrazy moje do tych, którzyby chcieli, rzucić czernidło na to, co wola narodu ztwardziła: byłaż kiedy istotniejsza wolność na feymikach jak teraz? woysk zagranicznych w kraju nie było; narodowe woysko częścią granice okrywało, a wszystko z mieysca obrad ustąpiło. — Cnota obywatelow, nie mogła być niczym kuszona. — Zadna potencya niewiedziła o tey konstytucyi w czasie, kiedy stanęła: iest ona wolnym dziełem narodu; ktoby więc ten wolny czyn iego chciał nadwątlać, ten chyba przyuczony do kaydan powiedziałby, że nie można ielzcie ufać Polakom, iż są wolni. — Woiewodztwo Brzeskie Litt: gdy konstytucyą zaprzyięgło, winieniem imieniem jego złożyć W. K. Mci i Stanom dzięki, za utworzenie tey ustawy; w całej prowincyi naszej oprócz kilku tylko mieysc (z których samo oświadczone podziękowanie) konstytucya zaprzyiężona; to nie było koniecznym, dosyć było być posłusznym: lecz szlachetny zapal kazał naśladować Króla i Stany, i zaręczyć przysięgą, co w sercu ugruntowała miłość oyczyzny. — Wniosek był P. marzalka, aby dopełnione było *votum* uczynione Opatrzności; niech więc wystawiona będzie ta świątynia Bogu, na pamiątkę tey uro-

czystości, na dziękczynienie, że pozwolił Polscze być rządą, mieć wielkiego Króla, którego sława wiekami trwać będzie, *semper honos nomenque tuum, laudesque manebunt.* — Zakończa głos swoy prozbą, aby podług przełożenia P. marzalka, elekcyja kommissarzow skarbowych wstrzymana była.

P. Potocki Lubelski: Kiedy oko rzucam na spłynione wieki, i historyą świata, nie wspanialszego, nie godniejszego ludzkiej pamięci widzieć nie mogę, jak jedność narodu Polskiego, narodom wolnym za przykład służyć mającą. Darńo głos zawiści i obmowy oskarżał Polakow o niejedność, znaleźli się przy zbawieniu oyczyzny: kłótnie nasze nieporozumienia skutkiem były, lecz w jednym momencie zmieniła się postać. Polska okazała się zgodną. To ja naywiększym cudem opatrzności, naywspanialszą pamiątką panowania W. K. Mci sądzę. — Szczęśliwy! że to czucie wojewodztwo moje wyrazić wam kazało. N. Krolu! niebo nadgrodziło ci długie cierpienie panowania, na które patrzałeś, jak sternik, co burzy uspokoić nie może; uciszyło się niebo, uspokoiła się burza, poznali jaki był sternik; w rządzie zbawcow oyczyzny imię twoje zapisane będzie, czyny i cnoty twoje wspanialszymi ielzcie okaza się w oczach wdzięczney potomności. Teraz NN. stany do was mowę moję obracam; ta zgoda narodu warta pamięci takiej, któraby ją nayokazalszą uczyniła, warta wyznaczenia dnia, któryby osobliwzey uroczystości był poświęcony. Stosując się więc do myśli PP. Marzalkow feymowego i konfederacyi O. N. podaię projekt. — Czyta P. Sekretarz =

Wyznaczenie czasu na przyjęcie delegacyi od wojewodztw, ziem, i powiatow, tudzież dopełnienie Votum w załączeniu kościoła Opatrzności.

Gdy z naywiększą pociechą odbieramy wiadomość, iż wojewodztwa, ziemie, i powiaty, tak przez delegacye osobne do nas króla, i stanow feymujących, jako też przez posłow swoich pragną oświadczyć rzetelne ukontentowanie z nowej ustawy rządu na dniu 3cim Maja roku przeszłego 1791. zapadley, i takowe życzenie przez Lauda z ostatnich feymikow podług nowego prawa odbytych, w wyrazach sercu naszemu oycowskiemu nayprzyjemniejszych oświadczyły. Przeto my król nayusilniey pragnąc, abyśmy we wszystkich sprawach naszych rzetelny szacunek i przywiązanie dla ukochanego nam narodu okazywali, przyjęcie takowych delegacyi, pragniemy z naszej strony okazać zaszczytną uroczystością. Aby zaś tak liczne delegacye poświęconego feymowym robotom czasu nie zabrały, dzień 3ci przyszłego Mca Maja na generalną audyencyą przeznaczamy, jako dzień ten,

w którym podobało się najwyższemu światu rzadcy uszczęśliwić królestwo Polskie, przez danie wolnego, dobrego, i trwałego rządu. Na ten koniec my król wraz z sejmującemi stanami w całej okazałości królewskiej audyencyą delegowanym od województw, ziem, i powiatów na dniu rzeczonym 3im Maja przeznaczamy; w którym to dniu, chcąc naysławniejsze Bogu zasługom złożyć podziękowanie, za wywyższenie z ucisku i niebezpieczeństwa narodu Polskiego, i postawienie w stopniu niepodległości, przysiężone Votum dopełniemy, przez założenie pierwszego kamienia na kościół naysławniejszej Opatrzności. Do której to uroczystości miejsce wygodne przeznaczymy, a W.W. Marszałkowie narodowi potrzebny obrządek przepiszą.

Trzykrotna jednomyślna zgoda zamienia ten projekt w prawo. — Wielu posłów składa od współ-obywateli swoich z seymików podziękowanie za ustawę rządową. — PP. Szamocki Warszawski, i Korfał Wileński, pierwsze kroki swoje sprzeciwiające się konstytucyi, usprawiedliwiają wiernością ku przeszłej instrukcyi, od której przez teraźniejszą uwolnieni będąc, odstępują od zanieśionych manifestów. — Wnoszą niektorzy posłowie środki ułatwienia zdarzonych trudności na niektórych seymikach, co do elekcyi sędziów i kommissarzów. P. Stroynowski Wołyński: Dopełniam nayprzód to, co nam posłom Wołyńskim z tychże seymików naysławniejsze obywatele polecili. Po nastąpieney ustawie rządowej pierwszy raz zgromadzeni na seymiki, niemogli zostać w milczeniu na to, co się stało naysławniejszym dla narodu. Nie żadne próżne względy, ani pobudki prowadziły ich do otworzenia jawnie zdania swojego; ale czyste obywatelstwo, i doświadczone już aktualne pożytki niepodległości, spokojności i bezpieczeństwa, które od trwałego rządu na zawsze obiecywać sobie nieomylnie mogą. Obywatele Wołyńscy, pełni szlachetności ducha, cnoty, i światła, gdzie idzie o los oyczyzny, niewzdrygali się tam odstąpić miłości własnej, która częstokroć upor, za stałość zdania wystawiać zwykła. Nadto są pewni, że ile jedność trwałe szczęście rzpltey zrobić może, tyle niezgoda do jej upadku przyczyniać się zwykła. Na ten czas, kiedy nie było jeszcze pewnego punktu i celu, różność zdań była nieuchronna, a stając się sposobem wzajemnego oświecenia, mogła nawet być pożyteczną; ale teraz mając już rząd pewny, do jedney mety wszyscy dążyć powinniśmy. Tak uczyniło wdztwo Wołyńskie, odmieniło dawniejsze dane posłom instrukcyę, a zaleciło im stosować się we wszystkim do ustawy rządowej. Mówię o całym wdztwie z czterech powiatów składającym się; bo tak powiat Łucki z Horyńskim seymikując, jako Krzemieniecki z Nadłuckim, podobne wyrazili zdania. — Jeżeli z chlubą moją w tym zgromadzeniu narodowym, opowiadam uczucia i zdania współ-obywateli, wdztwo całe tym większe uzna dla siebie szczęście i zaszczyt, gdy się dowie, że chęci swojej i usłowania łączy z wolą i zdaniem całego narodu. Raczie Nayjaś: Stany zostać w przekonaniu o tey prawdzie: że obywatele Wołyńscy nieustępują bynajmniej gorliwości innych województw, które konstytucyą zaprzysięgły; bo za naysławniejszą powinność, i naysławniejszy swój obowiązek poczytują wyrażone w ustawie rządowej słowa: *Szlachtę za naysławniejszych obrońców wolności, i niniejszej konstytucyi uznajemy, każdego szlachcica cnotę, obywatelstwo, i honorowi, jej świętość do szanowania, jej trwałość do strzeżenia poruczamy, jako jedyną twierdzę oyczyzny i swobodę naszych.* Ciż sami to są obywatele, których z seymiku teraźniejszego wolą tłumaczyć, którzy wprzód w

listach pisanych wyrazili W. K. Mci P. M. M. i Nayjaś: Stanom swe podziękowanie, za ustanowienie trwałego rządu. Ciż sami obowiązali nas posłowie, powtórzyć też głębokie podziękowania za troskliwe około dobra publicznego staranie, które zlecenie obywateli z naysławniejszym dopełniam uszanowaniem. — Co do żądań z teraźniejszych seymików o elekcyi sędziów ziemiankich i innych ztąd okolicznościach, już kilkakrotnie wniesione są do Nayjaś: Stanów proźby; z seymików Wołyńskich i Czerniechów: podobne są zlecenia, wiadome mi są i z wielu innych powiatów. Załatwienie tego wszystkiego sądzą, iżby mogło nastąpić układem na sejsjach prowincjonalnych: oszczędziłoby to czas seymowi, gdy z prowincjonalnych sejsji cały układ przyniesiony, zostanie tylko zatwierdzony, i taki śrżodek z miejsca mego podaję. — Odkładają się wniesienia na sejsję prowincjonalną, końcem uformowania projektu do prawa.

P. Sołtyk Krakowski: Nowo zapadłe prawo zamyka usta moje do wyrażenia pociechy współ-obywateli z ustawy rządowej. Gdy przyjdzie ten dzień, stanę w rzędzie delegowanych, i dopełnię włożonego obowiązku. Teraz obracam głos mój do tronu W. K. Mci z proźbą: zapadło prawo, żeby w dniu 8. maja, to jest w dniu Ś. Stanisława, patrona W. K. Mci, pamiątka uroczysta ustawy rządowej obchodzona była, rozumiem jednak, że stany tak przywiązywać się do tego wyrazu nie będą, żeby niechciały, iżby imieniny W. K. Mci przeniesione nie były na dzień 3. maja, raczyśz tylko W. K. Mość wyrobić na to od stolicy Apostolskiej pozwolenie. — Odgłos: *Prosiemy.*

Czytano projekt w porządku deliberacyi o procesie tymczasowym dla sądów trybunałkich w prowincjach kor: — P. Zambrzycki Nurki w teyże materji podaje swój projekt. — PP. kasztelan Inowłodzki, Stroynowski wołyński, i Prokura kijowski, iako wybrani na sędziów seymowych, a dotąd nieprzytomni, wykonywają prawem przepisaną przysięgę.

Sejsja solwowana na poniedziałek.

Dalszy ciąg Uniwersału komisyyi skarbowej: O. N. względem podatków w W. K. Lit.

Co do opłaty podatku podymnego z miast.

Prawem roku 1775. miasta wszystkie, na większe, mniejsze, y rolnicze podzielone zostały, zaczym kommissya stosownie do opisu takowego prawa, miasta prowincyi W. X. Litt: do opłaty podatku podymnego na miejsce dotąd opłacanego, następującym rozdziela sposobem.

Za miasto większe uznaje miasto J. K. Mci Wilno, które miasto płacić ma podatek podymnego prawem 1775. na miasta większe oznaczony, to jest: w okręgu, i na przedmieściach pryncypalniejszych, gdzie handel, y sklepy kupieckie znajdują się, z domów murowanych wszelkich, od każdego komina nad dach wyprowadzonego kurzącego się, płacić mają na rok po zł: 12. w tychże samych miejscach z domu w pruski mur, y drewnianego, od każdego komina, jako wyżej, nad dach wychodzącego, na rok zł: 8: w innych zaś przedmieściach, gdzie handlu y sklepów kupieckich niemasz, z domu murowanego, od każdego, jako wyżej, komina, lub dymu, na rok po zł: 8. z domu w pruski mur, y drewnianego, od każdego, jako wyżej, komina nad dach wychodzącego, na rok po zł: 6.

Za miasta mnieysze uważane być mają te, które rząd mieyski utrzymują, y w których więcej jak 300. kominow znajduje się. W tych miastach podatek podymnego płacić się ma, następującym sposobem: w okręgu ich y naprzemieściach pryncypalniejszych, gdzie handel kupiecki znajduje się, od każdego komina lub dymu po zł: 8. z domu w pruski mur y drewnianych, od każdego komina lub dymu na rok po zł: 6. w tychże miastach na innych przedmieściach z domu murowanego, od każdego, jako wyżej komina, po zł: 6. z domu pruskiego muru i drewnianego, od każdego komina po zł: 4.

Za miasteczka mają się rozumieć te, które się samym rolnictwem bawią, y mniej jak 300. kominow liczą, z których od wszelkich domow y budynkow, od każdego, jako wyżej komina, lub dymu, płacić się ma na rok po zł: 4.

Lubo klasztory Kapucynow, Bernardynow y Bonifraterskie są przez prawo excypowane, to się jednak ma rozumieć, o samych klasztorach, w których zakonnicy mieszkają, domy zaś wszelkie, które są extra clausuram tych klasztorów, chociaż do nich należące, lustrowanemi y do taryffy, według klasyfikacyi wciągnionemi być powinny, a oprócz wyżej wyrażonych klasztorów, wszystkie inne jakiegokolwiek zakonu obojey płci, do taryffy wpisane być mają.

Uwolnione od płacenia podymnego browary po miastach, dla wiadomości tylko kommisji, zalustrowane być mają, lecz w taryffie do opłaty umieszczonemi być nie powinny.

Przez pałace, zamki y dwory do mieszkania nie zdadne, nie mogą się rozumieć, tylko te, które już są tak puste, że się do reparacyi niezdadzą, albo żeby koszt reparacyi, równał się wybudowaniu nowego takowego domu.

A jako przez lustracyą ostatnią dymow w miastach W. X. Lit: domy szczególnie, a nie kominy nad dach wyprowadzone są liczone; dla czego kommisja skarbową O. N.; końcem obrachowania podług powyższego przepisu kominow, we wszystkich miastach prowincyi W. X. Lit: stołowych królewskich, duchownych, i ziemskich, i tychże na klasy do opłaty podymnego podzielenia, lustracyą nową naznacza; do dopełnienia której, oraz do lustracyi kominow w browarach i karczmach po wsiach, powyżej oznaczonych, PP. kommisye porządkowe cywilno wojskowe W. X. Lit: jako w obowiązku obrachowania dymów, z prawa seymu teraźniejszego zostające, obowiązują: które to PP. kommisye porządkowe cywilno wojskowe, wybrawszy z pomiędzy siebie po dwóch lustratorów lub więcej, według rozległości sposobem w prawie seymu teraźniejszego tytulo: *Dopełnienie lustracyi Dymow* przepisany, podział parafow, między lustratorów wysłanych uczynią: a obrani lustratorowie przysięgą w prawie seymu teraźniejszego przepisaną wykonawszy, do każdego miasta i miasteczka, oraz do każdej wsi i osiadłości, w których browary i karczmy znajdują się, na grunt zjadą. W miastach i miasteczkach wszelkich kominy wszystkie, a po wsiach kominy browarne i karczemne, według przyłączonych schematów obrachują, klasyfikacyą kominow w miastach klasyfikacyi podpadających uczynią, a takowej lustracyi taryffy porządne, osobno miast, miasteczek, stołowych i królewskich, oddzielnie duchownych, i osobno ziemskich, tudzież drugą taryffę dymow browarnych i

karczemnych po wsiach; segregując naturę wsiow, z wyłączeniem dziedzicow i possessorow, tudzież z wyrachowaniem należności podatku podymnego, w dwóch exemplarzach ułożą, z których jeden do kommisji skarbowey O. N., a drugi do kommisjiow porządkowych cyw: wojsk: własnego wództwa, ziemi, lub powiatu oddadzą; do tej lustracyi nie mają być zaciągane dymy z domow po miastach i miasteczkach, z browarow i karczem po wsiach, po lustracyi ostatniej, przez lustratorów kommisjiow cyw: wojsk: ekspedyowaney, na nowo, a nie na mieysce wywróconych, wystawione.

Takowe lustracye, ażeby w przeciągu dwómiesięcznym, to jest zaczynając od 15. marca, do 15. maja ukończonemi, a taryffy naypoźniej ostatniego maja do kommisji skarbowey odeślanemi zostały, kommisye porządkowe cyw: wojsk:, miłością dobra publicznego obowiązują.

A podług tych sporządzić się mianych taryff, wszystkie miasta y miasteczka, stołowe, królewskie, duchowne, y ziemskie, a wie z browarow, y karczem, podatek podymnego, dwoma ratami, marcową y septembrową, do kass, kommisjiow porząd: cyw: wojsk: płacić będą.

Ze zaś exekucya prawa względem porównania podatkow, od raty marcowey roku teraźniejszego zaczynać się powinna, a ten przepis dla poprzedzić się mianey lustracyi, dopełnionym być nie może; zaczyn wszystkie miasta y miasteczka, podatek podymnego, w racie marcowey następującej, według lustracyi taryff ostatniej, importować mają.

A jeżeliby z nowych lustracyi okazało się, iż albo skarbowi bonifikacya od miast y miasteczek, albo też tymże nawzajem od skarbu należała; że takowa bonifikacya, w racie następującej septembrowey nastąpi, kommisja zastrzega.

Podymne zaś z karczmow y browarow, za ratę marcową 1792. przychodzące, wraz z ratą septembrową do skarbu rzpltey, do kass, kommisjiow porząd: cyw: wojsk: wniesione, a w następujących ratach wraz z podymnym, z tych wsiow, w których znajdują się, składane być powinno.

(Reszta potym.)

Wypis z listu z Wiednia dnia 7. Marca. Cesarz nieboszczyk pochowany był na dniu wczorajszym u Kapucynow, z niewielką okazałością. Cesarzowa dużo jest chora, dzisiaj po trzeci raz już krew puszczala. Widziałem xieżnę Bathiani wielką jey ochmistrżynię, która mi powiedziała, iż po ostatnim krwi puszczeniu febra zwołała nieco; z tym wszystkim lubo cesarzowa publicznie jeszcze kommunii nieprzyimowała, dziś atoli pod czas odprawianey w pokoju swoim mszy, komunikowała. — Nowy monarcha pierwszych momentow panowania swego, użył na danie dowodow łaski, hrabiemu *Franciszkowi Colloredo*, który od dzieciństwa był przy nim, w urzędzie guwernera. Król nominował go ministrem stanu, i konferencyi, tudzież dyrektorem gabinetu swego, z obietnicą urzędu W. podkomorzego, gdy ten zawakuje. — Mowią, iż PP. *Lamberti* i *Rollin*, których cesarz *Jozef* dał za adjutantow arcy-xiążęciu *Franciszkowi*, za przybyciem swoim do Wiednia, wyniesieni są na stopień generałow majorow. Rozkaz atoli w tej mierze, nie poszedł jeszcze

do rady wojennej. — Król posyłał po brata swego *Leopolda*, wojewodę *węgierskiego*, który tu dziś z *Budy* przybył. Twierdzą także, iż król pisał do brata swego wielkiego książęcia *Toskańskiego*, iżby sobie życzył widzieć się z nim; wnoszą zatem, iż książę ten przybędzie wkrótce z *P. Manfredini*.

Z *Carogrodu* dnia 25. *Stycznia*. Wiadomość o zawartym już ostatecznie pokoju między *Portą* y *Moskwą* przybyła tu przez nadzwyczajnego gońca dnia 17. tego miesiąca. *Reisefendi* przywołał natychmiast tłumaczów trzech sprzymierzonych dworów, dla udzielenia im tej wiadomości. *Porta* z pokoju tego tym większą powzięła radość, iż za kosztu wojenne nic nie jest obowiązana płacić, y że obywatele *Kubanu* za niepodległych są uznani; goniec, który wiadomość tę przyniósł, odebrał w podarunku 5,000. czerw: zł: piękne futro, y penfy roczney 4,000. piastrów; gotują tu także rozmaite futra y podarunki w dyamentach, które rozdane będą pełnomocnikom na kongresie pracującym, skoro tylko ratyfikacya nastąpi. Po zawartym już pokoju, chorągiew *Mahometa*, przez czas wojny *W. wezyrowi* powierzona, odprowadzona będzie nazad do *Carogrodu*; czas ten jest wielce krytyczny dla *w. wezyra Jusuphaszy*, zwłaszcza że w ministerjum nie ma sobie przychylnych. Jedni rozumieją: iż głowę straci, drudzy, że tylko wygnanym zostanie na którą z wysp archipelagu; największą jest jego nadzieją, iż skarbów nie zebrał, a zatem że sułtan żadney z śmierci jego nieodniosłby korzyści. Wiele *azyatyckich* prowincyi, trwają w swym buncie, naybardziej trwoży nas *Mhir Timur Kan*, który z 80,000. wojska w okolicach *Bagdadu* wiesza się.

Z *Londynu* d. 25. *Lutego*. *Parlament Angielski*.

Sprawa *P. Hastings* zabrała dwie sessye wyższej y niższej izbie. *P. Law* kontynuował obronę pryncypała swego, szczególnie zaś w czynionych mu zarzutach względem kontraktów o woły, y o opium. Na końcu mowy swej wspominał, iż obywatele *Indostanu*, dziwią się, iż *P. Hastings* wspomniany u nich jak dobroczyńca, w *Anglii* za występce jest mianowany y oskarżany; że ma papiery z *Indyi* przyllane, które dowodzą to, co powiedział. *P. Burke* przerwał z zapalem, pytając się: co to byli za ludzie, którzy podobne zaświadczenia przyśłali? *P. Law* wymienił majora *Gilpin* y kilku innych, przydał iż prywatnie gotów jest wszystkie w tej mierze objaśnienia ukazać. *P. Burke* odpowiedział, iż w żadne prywatne rozmowy z *P. Law* wdawać się nie myśli. Gdy spory między dwoma przeciwnikami powstały, książę *Leeds* by rzecz tę przerwać, wniósł, aby lordowie powrócili do izby wyższej, co też nastąpiło. — Wczoray sprawa znowu rozpoczęła się. *P. Plumer* drugi patron *P. Hastings*, bronił go względem oskarżenia tyczącego się *Benares*; dowodził, iż wszystkie kroki rządu zgadzały się z zdaniem rady w *Kalkucie*, y dogodne były powszechnemu dobru. Gdy *P. Plumer* historią *Bulwantu* y *Cheik-Sing* aż do roku 1775. rozciągle opowiedział, lordowie słuchaniem długim zmordowani zasłabowali sessyą. — W niższej izbie *P. Pitt* żądał, aby to, co w *Comité* względem wydatków krajowych ułożonym było, przeszło już w izbę. — *P. Scheridan* prosi, aby rzecz tę jeszcze odłożono, gdyż wielu w tej sprawie mówić chcących nieznajdowało się w izbie. Zgodzono się. — *P. Fox* zapytał, czyli ułożonym już co jest względem handlu z stanami *Ame-*

rykańskimi? *P. Pitt* odpowiedział, iż właśnie teraz wyznaczony jest posel dla negocjowania z nimi.

Mówią, iż *Xze de Galles* sprzedaje wszystkie swe konie, używane do zawodów o zakład, przez co na rok oszczędzi sobie kosztu 25,000. funt: szterl: — Śniegi wielkie tak tu pozawalały drogi, iż poczty późnią się, i zupełnie chybiają. — W sądzie *Kingsbench* między innemi sprawami, przyszła sprawa krawca jednego, który sławnego z rozpustnego życia generała *Gunning* oskarżył, iż żonę jego przywiódł do skażenia wierności małżeńskiej; sąd, z zadziwieniem wszystkich, krawcowi 5,000. funt: szterl: nadgrody zapłacić nakazał.

Wypis listu z *Gesle* d. 23. *lutego*. Donoszę *W. Panu* ważną wiadomość, iż jutro ślany *Szwedzkie* zbiorą się in pleno, że je król pożegna, i seym się zakończy. Ustanowiono, iż w przypadku, gdyby krolewicz następcą tronu ożenił się przed następującym seymem, podatek na utrzymanie dworu jego wypłacany będzie, bez zwoływania stanów.

Z *Madrytu* dnia 10. *Lutego*. Dawniejszy posel wielki francuzki *P. Vauguon*, który tu teraz jak partykularny przemieszkiwa, odebrał przed tygodniem kurjera od książąt francuzkich, i miał wraz audyencyą u hrabi *Florida Blanca*, po której odpowiedź odesłano przez *Barcellonę*. Hrabia *Lautrec*, dawniej generał porucznik w służbie francuzkiej, przybył do *Aranjuez*. Twierdzą, iż *Baron Breteuil* uwiadomił tych panów o lidze monarchów utworzonej przeciw francyi. *Hiszpania* bardzo ostrożnie przedsięwzięła sobie postępować w tej mierze.

Z *Paryża* dnia 27. *lutego*.

Zgromadzenie Narodowe Prawodawcze.

Na sessyi d. 24. minister wojenny czyta list od administratorów departamentu niższego renu, donoszący, iż officerowie niezmiernie na tym tracą, że w asygnatach zapłatę odbierają, żądają zatem nadgrody, co także marszałek *Lukner* popiera. Minister wojenny zaprasza *Z. N.* ażeby jak nayspilniey interesami skarbowymi zatrudnić się, i one ułożyć chciało. — Uchwalono tymczasowo: iż towary amerykańskie potrzebne fabrykom i rękodzielom francuzkim, teraz z krolestwa wywożone bydlę nie mogą.

Na sessyi d. 25. wniesiono, ażeby liczne teatra nasze wstrzymane zostały od grania takich sztuk, które jeszcze bardziej podżegają różnomyślność i nienawiść obywatelów. Odesłano do deputacyi prawodawczej. —

Do kantoru *Gazety Narodowej* w *Warszawie* d. 14 *marca*. Czytam w gazecie niemieckiej *hamburskiej* Nro. 35. pod artykułem z *Warszawy*: „Iż na niektórych seymionkach żądano zniesienia klubu *Warszawskiego*, któremu „minister francuzki bardzo sprzyja.” Nie mało byłem zadziwiony, tym dowodem pamięci o mnie korespondenta gazety *hamburskiej*, y radbym znaleźć tyle prawdy, ile uprzejmości wtym okazaniu łaski jego dla mnie. Wdzięczność moja zatem iest wielka, ale ufzanie moje dla publiczności, ktorej nigdy zwozдить nie należy, jest jeszcze większe. Wyznać więc muszę, że w honorze, który mi ten korespondent czyni, nic rzetelnego nie ma, procz słodkich chęci jego ku mnie, i że tak mało mam związków z klubem, o którym mowa, iż zaledwo bytność jego jest mi wiadoma. *Marie Descorches* minister *Francuzki* w *Polszcze*.

SUPPLEMENT

D O

GAZETY NARODOWEY I OBCEJ.

z WARSZAWY DNIA 17. MARCA ROKU 1792.

Dalszy ciąg rozgraniczenia dóbr wszelkiej natury w prowincyach koron. Prawo uchwalone dnia 2. grudnia r. 1791.

8vo. Czas każdego kompletu kommissyja oznaczy, a te kompleta, i czas, odmieniane być nie mają; osoby zaś jednego kompletu, w innych kompletach pod żadnym pozorem zasiadać nie mogą, i pod czas ustępu znajdować się. W zdarzeniu przedłużonej sprawy w jednym komplecie, następny komplet do końca zaczętej sprawy przeskadać nie może, lecz następne sądzić zacznie. 9no. Też kommissyja do pisania dekretów i trzymania aktów, obiorą regenta osiadłego i instygatora sądowego, choćby nieosiadłego, *secretis votis*, którzy przysięgę rotą przez kommissyję dla nich przepisać się mającą, w obliczu kommissyji wykonają. 10mo. Jeden rejestr sądowy spraw z appellacyi przychodzących dla każdej ziemi, lub powiatu osobny, a zaś ogólny, spraw z kommissarzami do drugiego kompletu odłożonych ustanowi ordynacyą, i należytość kancelaryi od wpisów i ekstraktów, ułoży. 11mo. Skalę jednakową do mapp, kommissyja skarbową O. N. ułoży i wyda. 12mo. Sentencyonarz, w którym wyroki wszelkie zapisywane być mają, ieden z kommissarzy trzymać będzie, sekretne mioty do każdego kompletu, przez ten komplet obrać się mający. 13tio. Każda kommissyja, wzięwszy wypis z ksiąg ziemiańskich, na rozkaz iey przez kancelaryą autentycznie wydać mioty, rozdzieli wojewodztwa, ziemie, i powiaty na tyle części, czyli wydziałów z parafii składających się, ile jest obranych sędziów granicznych; te wydziały liczbą oznaczy, regentowi zleci na osobnych kartkach wydziały napisać, z wyrażeniem liczby do nich przywiązanej; takowe kartki równo zwinione, w naczynie lub worek otwor mały u góry mający, włoży, a prezydujący z rejestru sędziów koleją imię i nazwisko sędziego granicznego ogólnie czytać będzie, a za każdym imieniem sędziego przeczytaniem, dziecie około lat pięć mające przez kommissyję wezwane, kartkę wyciągnie, a wydział wyciągnięty przeczytanemu sędziemu do rozgraniczenia w nim miast, miasteczek, i dóbr wszelkiej natury kommissyja poleci. W przypadku zabrakowania kompletu dla śmierci, lub choroby kommissarzów granicznych, którą zaprzyśiądz winien, kommissarze obecni z następnego kompletu, wyimowaniem galki odmienney, iak wyżej, zastępcę losem obierają, i natychmiast o wybraniu onegoż doniosą, a ten z następnego kompletu kommissarz, aż do skończenia tegoż kompletu, sądzić będzie; to zaś wybranie, od sądzenia w następnym komplecie tegoż kommissarza uwalniać nie-

ma. 14to. Podkomorzowie i komornicy graniczni, gdy za kommissarzów, lub sędziów obranymi nie zostaną, do tej czynności należeć nie mają. 15to. Wszyscy wszelkich dóbr dziedzice, lub possessorowie w różnicy granice mający, i prędszego rozkładzenia żądający, podadzą memoriał do własnej kommissyji, z wyrażeniem, w której ziemi, powiecie, i parafii leżą dobra, oraz, które ich ściany, i narożniki rozgraniczeniu podlegają? 16to. Pomienione memoriały stron w kommissyji ułożą; kommissyja każdemu sędziemu granicznemu rejestr memoriałów do iego wydziału stosujący się, podług daty spisany odda, i zaleci, aby podług niego, najprzód dobra w memoriale wyrażone, kolejno iedne po drugich, za obwieśzczeniem stron ościennych i narożnych uczynić mianym, i do ksiąg własnego powiatu na tygodni 6. wniesionym, dobra w memoriale wyrażone rozgraniczali.

O komportacji dokumentów i przysięgach.

W dobrach stołowych, plenipotent administracyi; w dobrach królewskich dotąd possessor uprzywilejowany; w dobrach takieyże natury królewskich, z dobrami ziemskimi graniczących, w possessyji tego, czyje są dobra ziemskie, zostających, plenipotent od kommissyji skarbu koronnego zesłany; w dobrach duchownych, podług dawnego zwyczaju, kanonicy, przełożeni, prokuratorowie, possessorowie; w dobrach ziemskich dziedzice, a za małoletnich opiekunowie; za będących w kurateli kuratorowie; w dobrach tychże ziemskich, zastawie, lub dożywociu podległych, dziedzice, possessorowie, dożywotnicy, lub ieden z nich; w dobrach dekretami *potioritatis* objętych, lub spor o dziedzictwo mających, possessorowie; w wsiach na części podzielonych, possessorowie, lub ieden z nich; w dobrach niedzielnych brat, lub siostry, w possessyji będący; w dobrach miejskich, umocowany od magistratu ieden z miasta, dokumenta graniczne komportować mają tym sposobem:

Każdy dobra ziemiańskie, królewskie, i duchowne w dwóch lub więcej wojewodztwach mający, powinien będzie przed aktami najbliższymi ziemiańskimi, przysięgę wykonać; „Jako dokumenta wszystkie do granic dóbr moich NN. z sąsiadami zachodzących należące wiernie zebrałszy, przez summaryusz spisany, podpisany, i do ksiąg teraz wniesiony, oneż plenipotentowi zaufania mego wartemu oddałem, żadnego dokumentu nie utaiłem, i niewiem, gdzieby się ich więcej znajdowało, i iako zleciłem tymże plenipotentom, lub plenipotentowi memu, aby dukta rzetelnie prowadzili, cu-

dzego gruntu bynajmniej nie zajmowali; i iako ani sam przez siebie, ani przez subordynowane osoby faworu sądu, bądź darami, bądź obietnicami nie iednałem, i iednać nie będę. „ (Reszta potym.)

Oświadczenie iednomyślne województwa Kijowskiego, nieporuszoney stałości przy nowej ustawie rządu rzpltey, z przyłączeniem ofiary na kościół opatrznosci. — Gdy żaden naród bez uzupełnionego, i stałego rządu, ani bezpiecznym, i szanownym zewnątrz, ani spokojnym, swobodnym, i szczęśliwym wewnątrz być nie może; a prawdziwa wolność i równość republikańska nie na tym stoi: aby każdy rządził, a siebie samego od podległości władzom rządowym wyłączał, aby samo-wolnie przeciwko prawom krajowym odwoływał, i przywłaszczał sobie wyższość nad prawa; ale raczy sama wyższość prawa nad wszystkimi, zabezpiecza prawdziwą równość i wolność, oraz dla każdego równą utrzymać sprawiedliwość; przeto nauczeni doświadczeniem, iak wiele rzplta nasza na niedostateczności, i niestałości rządu utraciła, doczekawszy się z daru opatrnego Boga pożądaney rządu tego poprawy, i mocniejszego upewnienia trwałey iednotajności iego przez oznaczenie sukcesjonalnego tronu; nową ustawę rządu w dniu 3. Maia roku przeszłego 1791. przez sejm terażniejszy uroczystie przyjętą, i w dniu 5. tegoż miesiąca i roku, iednomyślnie potwierdzoną, uznając za istotną zasadę doskonałszey odtąd rządności naszej, za iedyny wynalazek odzyskania mocy, i szanowności rzpltey naszej, za najmocniejszą tarczę prawdziwey naszej wolności i swobod obywatelskich, teyże ustawy utrzymywanie wszelkimi siłami naszymi wszyscy sobie nawzajem zaręczamy, i wszyscy wspólnie, powszechny oyczyźnie naszej nieodstępny przy teyże nowej konstytucyi stałość nayuroczystiey zapewniamy.

Lubo zaś początek wszelkiej władzy rządowej, i źródło, z którego ona pochodzi, znany być w samym wolnym narodzie, który mocą wszechwładztwa swego ustanawia prawodawstwo, i z wierzchności naywyższego doznoru przy sobie zachowuje, utwarza władze wykonawcze, wybiera urzędy sądownicze; że jednak użycie tego wszechwładztwa i mocy prawodawczej, iedynie w składzie seymowym mieysce mieć może, i przez posłów, iako zastępców ogólności narodu oznaczających, czyli to iednomyślnością, czyli większością zdań utworzone prawa, stają się powszechnie woli narodu dziełem, i ustawą; takiey woli powszechney jest dziełem taż ustawa rządowa w dniu 3. i 5. Maia przez reprezentantów narodu uchwalona, i ogłoszona: żadne więc ustrome przygany, i prawnicze zażarzenia, iako naruszać nie mogą powagi i mocy prawa, ani też dzięki Bogu naywyższemu w województwie naszym doznane nie były; tak gdziekolwiek się zdarzyć mogły, i iuż mocą prawa za nie byle uznane zostały, nigdy wierności naszej względem teyże nowej konstytucyi osłabić niepotrafią. Wszelkie zaś czynności nasze obywatelskie, w obradach wolnych, i w urzędach prawami przepisanych, zawsze stółownie do tey konstytucyi, i do praw z niej wynikających sprawować, za nieprzejętą bierzemy obowiązek; a każdego, któryby przeciwnie postępować chciał, za wylamującego się od prawdziwey równości republikańskiej poczytniemy.

W tym duchu ustanowienia nowej konstytucyi, czyli ustawy rządu terażniejszego naszego, złączeni węzłem iedności obywatelskiej, uwielbiając to dzieło odrodzenia narodu naszego, na wieczną pamiątkę naywyższey wdzięczności naszej opatrnemu Bogu; zażarzoną tak pomyślną chwilę podźwignienia oyczyzny naszej wszyscy z 4. powiatów zgromadzeni obywatele, i te uroczyste oświadczenie własnemi ztwardzającymi podpisami, ofiarujemy dobrowolną składkę na kościół, który z uchwały seymujących stanów na też pamiątkę ma być wystawiony, i naywyższey opatrznosci poświęcony. A składkę tę na lat sześć następującym rozkładamy sposobem. Z każdego dymu dobr naszych iakiej bądź one są natury, które z nas każdy niżej podpitych posiada, i posiadać będzie, corocznie po groszy 18. wyplacać będziemy do kassy prowincjonalney rzpltey w zwykłych ratach podatkowych, tak dworskich, iako i gromadzkich, przyłączając do ofiary ziemiańskiego podatku w racie Styczniowey po groszy 6. z każdego dymu; i tyleż w racie czerwcowey; przy opłacie zaś dymowego od gromad w racie wrzesniowej po groszy 3. z każdego dymu; i tyleż w racie marcowey, pod warunkiem zwykłej egzekucyi. Ktora to składka zacznie się w województwie naszym od przyszłej raty czerwcowey ziemiańskiego podatku. — Ufamy razem, iż wszyscy nieprzytomni obywatele z równą gorliwością przystąpią do tey uchwały naszej, i na też samą dobrowolną ofiarę pisać się będą. Do czego zarowno używamy miała wolne rzpltey w województwie naszym położone, spodziewając się nieplonnie po ich obywatelstwie, i przywiązaniu do nowej konstytucyi, że na pierwszych obradach swoich, stółownie do tey obrady naszej, uchwalą składkę. — W celu niezawodnego dopełnienia tych ofiar, polecamy kommissyi porządkowej każdego powiatu w województwie naszym, aby w czasie ułożony przyzwoite taryfisy zgodne z dobrowolnemi na tę ofiarę podpitymi. Takowe taryfisy iedne przelaż do kommissyi skarbowey rzpltey, drugie do superintendencji prowincjonalney dla

porządkowego tychże ofiar wybierania. — To oświadczenie, i postanowienie nasze z wyrażeniem podpisów, w tym porządku, iak są na oryginale umieszczony, dla wielkopomney pamięci, do aktów publicznych województwa naszego wniesione mieć chcemy, oraz nayiasniej: stanom seymującym przez JPP. posłów naszych, doniesione mieć żądamy. — Tu następują podpisy przytomnych na seymiku osób.

DONIESIENIA z WARSZAWY.

DNIA 17. MARCA 1792. ROKU.

Dnia 8. Marca roku terażniejszego między godziną 4tą i 5tą po południu ukradziono. 1. Bukiet damski wielkości dłoni iak naywiększey, mający w środku dwie perły na cal wielkości szerokości, i wyłokości, trzecią fałonu gruszki w pół mnieyszą; także dwie, które wielkość łaskowego orzecha miały, okrągłe; na tychże okrągłych perłach brylanty były osadzone, i pomniejszy perłów kilkanaście sztuk w liściach zielonych, i lilla koloru: motyl z foliterów 3. à jour oprawnych. Rożyczka iedna szrubowana z formą pierścienia z ośmiu brylantami, w środku powiększy. Inne rożyczki były w tym bukiecie nie szrubowane z pomniejszych foliterów, perłów, których kilkanaście i w różnych mieyscach brylantami kameryzowanych z kilkadziesiąt sztuk, osobliwie obwódką otoczony szafirową ieden foliter. 2. Krzyż 6. calowy z perłów płaskich kameryzowany z góry fadzonemi perłami uryankami małemi i szmaragdami małemi. 3. Tabakiera złota koloru amalie fiolkowego z żyłkami żółtymi owal, z szarnierem złotym, w podłuż otwiera się. 4. Zegarkow 2. Paryskich z dwiema łańcuszkami złotymi, ieden fałonu ferca z napisem pobrzeżu słow Francuzkich, drugi okrągły z dwiema ofobami; obydwu w amalie koloru szafirowego. 5. Dwa pierścienki damskie z foliterów rautów białych, wielkości iednowey z obwódką szafirową. 6. Pierścień duży męzki mający w środku rubin duży w koło dykstyemami kameryzowany. 7. Para ostrogów srebrnych, szerekich i dużych, z łańcuszkami szerekimi w kołeczkach zamiast rzemienia, proba 13. stoi na nich. 8. Dwie pary sztuczców srebrnych z iednym końcem u noża przyłamanym z widelcami. 9. Krocice Angielskie stalowe w rękojeści, u każdej krocicy rurek 4. z deklami czterema, i z dwoma kurkami, u każdej krocicy. 10. Oryginał rewerfu na czerwonych złt: 2000. od JP. Benedykta Grabińskiego regenta koron: 11. Kamienie dublety różnych kolorów w szmaragowych, rubinowych, szafirowych, i topazow kilkanaście formą rautową szlifowanych; 12. Tabakiera szylkretowa z portretem za szkłem z kilkoma figurami i obwiedziona żółto brzezi perły dwie dekok. Wzwyż wyrażone rzeczy, gdyby kto postrzegł, albo poznał i przytrzymał takiego złodzieja, uprasza się, aby dał znać do domu pod Nrem 417. na Krakow: Przedmieściu w kamienicy JPP. Glińskich na przeciwko Karmelitów bosych, za co nadgrody dostanie czerw: złt: 100.

Michał z Rycht HUMIECKI, G. Ad: J. K. Mci.

Dom murowany z ogrodem fruktowym oficynami szpi-chlerzami, stajniami i górą nad całą budową do składu zboża zdana na gruncie dziedzicznym pod Nrem 2555. przy ulicy Rybaki stojący jest do przedania; życzący nabyć ma się udać do dziedzica tamże mieszkającego.

Na podwalu w kamienicy P. Wawrzeńca Kirchhoffera pod Nrem 524. jest całe piętro z meblami i bez meblow, iak sobie kto życzyć będzie do naiecia, od wielkiej nocy, do tegoż piętra należy stajnia i piwnica wygodna; życzący sobie, ma się udać do wzwyż pomienionego właściciela, w teyże kamienicy mieszkającego na dole.

Pod Nrem 1524. na ulicy Chmielney zwaney na nowym świecie rząd Turecki przedni suto wyzłacany, znajduje się u P. Jakuba Ciechanowskiego; ktoby sobie życzył kupić, niech się do niego uda.

Na Faworach, przy fabryce tabaczoney, pod Nrem 2142. znajduje się do naiecia na lato pomieszkanie, z stajnią, wozownią, kuchnią, i wszelką wygodą, oraz z wolnym spacerem po ogrodzie, ktoby sobie życzył pomieszkanie takowe naiać, odbierze potrzebną informacyą od possessora mieszkającego w fabryce tabaczoney.

Licytacya dworku szl: Grzegorza Rudzkiego i sukcesorow, przy ulicy Marszałkowskiej zwaney pod Nrem 1382. sytuowanego, z mocy rezolucyi urzędu juryzdykcyi Kapitulney gruntow szpitala S. Ducha, oraz nastąpionej prorogacyi dnia 23. miesiąca Marca 1792. r. po południu o godzinie 2. w mieyscu sądowym odprawiać się będzie. Życzący nabyć, ma teyże licytacyi attentować.